

Ino
M O W A
K A Z N O D Z I E Y S K A

Ku Większey czei y wyławieniu Świętych
Ogulnie Wszystkich: na Wspomnienie zaś
Chwalebnych Męczenników Chrystusowych
Wojewodztwa niegdyś Sandomirskiego Pa-
tryotów, około 1250tego pobitych a od Roku
1260tego, dnia 2. Czerwca Corocznie za Do-
zwoleniem Naywyżzey Stolicy Apostolskiej
w Kollegiacie Sandomierskiej Uroczyscie

O B C H O D Z O N E

Jaśnie Wielmożnych, Wiel-
możnych Ichmość Xięży

P R A Ł A T O W y K A N O N I K O W
C A Ł E Y P R Z E S W I E T N E Y
K A P I T U Ł Y S A N D O M I R S K I E Y

I M I E N I O W I

Przez Jednego Plebana Dyecezyi Krakowskiej

P O S W I E C O N A

Za zezwoleniem Zwierzchności Dyecezalney
do Druku dnia 17. Miesiąca Lipca Roku 1777.

P O D A N A

w S A N D O M I E R Z U
w Drukarni J. K. M. y Rz-Pltey.

20602

IN DECUS INSIGNIS CAPITULLI

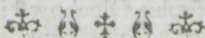
20602

Z. HILBERTKI
SENIORUM
SA. DOMINICANORUM

Quod se dicent totos patriæ sua Castra sequentes
Vernantis Floris Stemma decorat Eos,
Hic Cætus geminò Gozdavà floret in Orbe
Servatam Patriæ nosce DEOq; Fidem
Reviret in Cælos sursum, terramq; deorsum
En meritum binum Vita beata manet.

E
IA
P
Eccle
Do
PRÆ
DECA
ARCI
PRIV
SCHO
CUST

**ILLUSTRISSIMIS
EXCELLENTISSIMIS
PRILLUSTRIBUS & REVERENDISSIMIS
DOMINIS
PRÆLATIS & CANONICIS**

**Ecclesiæ Insignis Collegiæ Sandomiriensis
Dominis Gratioſſimis & Summè Colendis.**

PRÆPOSITO Venceslao Comiti Sierakowski
Cathedralis Cracoviensis Canoni-
co, ad Tribunal Regni Judici pro-
tunc Deputato.

DECANO Michæli Sołtyk Primicerio & Co-
adjutori Decano Cathedrali Craco-
viensi, Archidiacono: Zavichostensi,
Kiełcensis Collegiæ Custodi.

ARCHIDIACO: Joanni Cantio de Lence Len-
czowski Episcopo Abderitanensi,
Cathedrali Chelmeni Custodi,
Suffraganeo, Officiali Generali &
Decano Collegiæ Lublinensi.

PRIMICERIO Tymothæo Gurzynski Cathedrali
Cracoviensi & Vladislaviensi Ca-
nonico.

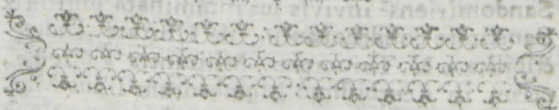
SCHOLASTICO Adamo Przerembski Custodi Co-
ronarum Regni, Equiti Sancti Sta-
nislai, Cathedrali Cracoviensi Ca-
nonico, Abbati Andrejoviensi.

CUSTODI Venceslao Comiti Sierakowski,
Archi - Episcopo Metropolitano
Leopoliensi Equiti Aquilæ Albæ
& Sancti Stephani Regis Hunga-
riæ, &

COADJUTORI Josepho Olechowski Archidiacono
 Cathedrali Curie Episcopalis Cra-
 coviensis Auditori & Judici Ge-
 generali.
 CANCELLARIO & Officiali Sebastiano Pisulewski.
 Sigismundo Krajewski.
 Adalberto Boxa Radotzewski Præ-
 posito Insulato Klimuntoviensi.
 Francisco Tauczewicz Scholastico
 Kielcensi.
 Gregorio Kulagowski Cathedrali
 Cracoviensi Canonico Coadjutori.
 Alexandro Nowicki Ecclesie Col-
 legiatæ Regiæ Varsoviensis Cano-
 nico.
 Joanni Cantio Wodzicki Cathed-
 rali Cracoviensi Canonico, Ab-
 bati Claræ Tumbæ.
 Antonio Kulwicki.
 Hyacintho Kochanski.
 Maximiliano Grabkowski.
 Paulo Olechowski Cathedrali Cra-
 coviensi Canonico, Vislicensis
 Collegiatæ Primicerio.
 Stanislawo Minocki Collegiatæ
 Cracoviensis Omnium Sanctorum
 Coadjutori Decano.
 Francisco Meline Ecclesie Colle-
 giatæ Regiæ Varsoviensis Canonico.
 Joanni Szaiowski.
 Adalberto Wybranowski.
 Josepho Filipecki.
 Mathæo Jasinski.
 Joanni Cantio de Puget Canonico
 Coadjutori, Custodi Visliciensis.

DEDI-

✻ ✻ ✻ ✻ ✻

DEDICATIO

DUO sunt Religionis Universaque
Salutis Nostrae Capita ac Christiano-
Catholicae Professionis Compendia,
Fides recta, & Obedientia Mandatorum, quae
quandoquidem Utraque hoc infelici saeculo,
non dicam, per innumeras easque teterrimas
haereses, sed per quandam Ipsorummet Fide-
lium nonnullorum Novam politiem, teporem,
& neglectum magna ex parte, aut laesa, aut
conculcata esse dignoscuntur; Concionatori-
um sermonem in Honorem Gloriosissimorum
CHRISTI Martyrum, (*) Hunc olim praec-
clarum Palatinatum ac Collegiatam Insignem
San-

(*) Nota imo Terrae Palatinatus totius San-
domiriensis olim Incolas Utriusque sexus & Ordinis
tam Ecclesiastici quam saecularis (quorum Excisio
atrocissima Regnante protine Piiissimo Boleslao Pudico
per Tartareos Exercitus totam Poloniam ferro de-
lentes & flamma Vastantes 1259no. Anno subsecuta
in permultis Historiae Regni Voluminibus concordat

Sandomiriensē invivis suā intaminata justitia & Sanctitate condecorantiū, de Unitate, Indefectibilitate & Triumpho Militantis Ecclesiæ, etiā in Acerbissimo Membrorum Illius Martyrio resplendente (quæ pro primò, præcipuo & inexpugnabili Veræ Orthodoxæ Fidei sumuntur Argumento) ad erigendos non nullorum Nostrorum, utinam! & Dissidentium, jacentes animos, & salutaritèr, credendi & ardentius bene Operandi Concinnare statui prout Divino adstipulante Numine, quantum mihi per tempus licuit, concinnavi, Stylo humili, & Idiomate Patrio, amplioris utilitatis communis Causâ edidi: concinnatum & editum, nemini æquius offerre, condignius dedicare, convenientiusvè consecrâre me debere judicavi, quam Vobis Tantorum **CHRISTI** Heroum, Tantorum Prædecessorum
non

ser exaratur (a) Annua autem memoria illius à 1260. sub recol. memoriæ Alexandro IV. Pontifice Maximo ad hæcæ tempora ritu solemnè in Collegiata Sandomiriensè; quæ quia Sanguine Innocentiſſimo Christi Fidelium vesperſa, sacrata & Nobilitata, ideo Inſignis denominari Cæperat; (b) non interruptè die ſecunda Junii Celebratur) Martyres Appellamus, quia a Paganis ex Odio Fidei Chriſtiane &
qui-

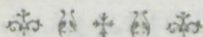
(a) Chromer Lib: 9. Fol: 161. Herbut. Lib. 7. C. 10. Baronius Jaros!. in Cathal. Srū Fol: 11. Dlugofus Tom. 11. Math. de Miechow. Lib. 3 Cap. 44. & Bielski Fol: 151. (b) Liber Beneficiorum Vetus Eccl. Coll. Sandom.

non dicam Posteris, sed verius Filiis, quos
 in hoc Insigni Cætu Avitæ Religionis acerrimos
 Defensores, Pietatis Cultores & simul
 Literarum amatores constantè ab ævo veneratur
 Univerſus. Talium enimverò exœſo
 animo, ac ad maxima Pectori nato, Opella
 præſens, ex ſe quidè perexigua, puſillumq;
 munus præſeferens, ad Fidei tamèn Pietatis-
 què quale quale cunque incrementum deſtinata,
 quod pergrata fiet, futurum fuiſſe indubitan-
 tèr ſperavi, & nunc ut rem certam mihi pol-
 liceor, Nemo non videt laborem hunc Con-
 cionatorium, non ab Idæa ſua, ut pote inge-
 nio tenui & inculto ſcribentis delineata, ſed
 ex rei ipſius Viſceribus, quam ſonat, pretium
 ſuum trahere, & derivare poſſe, ad ampliorem
 tamèn illius commendationem mirificè facere,
 plurimumque valere, quod ſub Tutela, Patro-
 cinio & Auſpiciis Veſtris, ILLUSTRISSIMI EX-
 CELENTISSIMI & REVERENDISSIMI PERILLU-
 STRIS

*quidè inſontes è vivis ſublatis ſunt. Docet enim San-
 ctus Auguſtinus Martyres non facit pœna ſed
 Cauſa. Senſus etiam Eccleſiæ eſt. Hic eſt verè
 Martyr, qui pro Chriſti Nomine Sanguinem
 ſuum ſudit. Summi Pontifices ad extremum, & ſi-
 gnantèr recol. memoriæ Bonifacius VIII. in ſua Bul-
 la Anni 1299ni Indulgentias concedente vocat E-
 oſdem Martyres, Collegiatamque Ipſam communi
 vocabulo exornat Eccleſia Bæ. Vſ. Mariæ ad Mar-
 tyres. (c)*

Nota

(c) *Acta. Rumi. Capituli Sandom. 1646ti Anni.*

STRES & ADMODUM REVERENDI DOMINI in lucem prodeat, Quorum Sacerrimo Congressui, Inclytissimo Cœtui, semperque Insigni Capitulo, ultra Sanguinis Excellentiam Lechico Orbi optimè notam, quam imbecillis dedicantis calamus ad Oratorium revocare calculum impar, Officiosissimo Veneratur silentio. Apostolici Spiritus indefessum Zelum, Honoris Mariani Intaminatæ Virginis & Pretiosissimæ Genitricis DEI Hominis, cuius Titulo gloriamini, Promotionem, Decorum Ecclesiæ amorem, Naturæ & gratiæ dotum præstantiam, Virtutum splendorem, Literarum propagationem, Boni Publici ex Consummata Prudentia, nec non saluberrimis Consiliis utilitatem, in enodandis arcanis facilitatem, in definiendis difficillimis litium even-

Nota 2do Licet pie tenemus Gloriosos Eosdem Martyres Sandomirienses, utique Fidei Christi intrepidus & alacres Testes corregnare & unitos esse DEO Remuneratori suo in Cœlis, ex eo quod Martyrium in Adultis remittit omnem culpam & penam, nilque remanet in Martyre quod Ipsum remoretur ab Ingressu Gloriæ Cœlestis, ac iusuper juxta communem doctrinam Injuriam facit Martyri, qui orat pro Martyre Sanctos tamen prædicare, ut Sanctos venerari ad propagandam accidentalem Gloriam Eorum in Terris, vel ut Sanctos, pro implorando in necessitatibus nostris auxilium invocare, nec possumus nec debemus: cum per nullum Pontificem Romanum Abo sive Cathalogo Sanctorum

✠ ✠ ✠ ✠ ✠

eventibus raram justiciam & insolitam æquanimitatem, Rectefactorum Majestatem, Virorum de Ecclesia Universali & Republica meritissimorum gratiam & Authoritatem Validissimam, Dextera Omnipotentis jure acsi hæreditario indidit, tamquæ arcto sædere a sæculis coadunavit, ut continua Annorum serie, & Genere, & Virtute, & Eruditione & sapientia emineatis Posteritati Præclarissimi. Non institui equidem nec intendo in laudes excurrere, encomiisvè Panegyricis Nominis Vestri immorari, modestia enim Vobis innata, quâ vos satiùs in dies laudabiles fieri, quam lau-

*Horum Solemniter & Canonicè sunt adscripti, pro sanctis publicè ex Cathedra non sunt declarati, atque Judicio Sanctæ Sedis Apostolicæ, Totius Ecclesiæ Militantis Venerationi non sunt propositi: Ideoque Goriosos duntaxat hætenùs Eos nuncupamus, DEO Ter Optimo Maximo pro intrepida fortitudine, & invicta patientia misericorditer Illis concessa, gratias referimus, Nos vero Illorum Posteros, Orbisque Universi Christianitatem ut ab inimicorum feritate liberet, atque, pro eventu similis Excisionis, mansuetudine, & in tormentis constantiâ muneretur, suppliciter poscimus, & poscere sumus adstricti, ac circa huiusmodi preces Sacramentaliter Confessi, Sanctissima Synaxi resæcti in Ecclesia Insigni Collegiata Sandomiriensi per nos die secundâ & subsequen-
tibus Tertiâ videlicet & quartâ Mensis Junii Vistata, Indulgentiam pænæ peccatis Nostris debitæ a Sancta Sede Romano Apostolica concessam faciliter DEO adjuvante semel quotannis consequi Valemus.*

laudandos esse sentitis & prædiligitis, ea semper respuit, aut duntaxat quærere & diligenter percontari non incongruum censeatis, & finite quæso: nonne à Tanta Nominis magnitudine, Fulgore, Excellentia Autoritate & Majestate, humili etiã, qualem Vobis ad præsens Offerre ex alio Opellæ, nitor & ornamentum accerferi poterit? Poterit non immerito, & eo plausibilius debebit, quo se in Vestræ gratiæ sinum recipit avidius, tantummodò eam in thesseram publicæ Venerationis, in pignus debitæ a me erga Vos Observantiæ, benevolentis & clementissimo Animi sensu Acceptare non dedignemini. Quemadmodum enim Virtutis præsidio, Pietatis fructu, Sapientiæ Valore, Protectionis Ope, munificentia denique Vestræ munimine a longo tempore suffultus, Partium esse mearum nosco immorturis Excellentissimo Congressui Vestro placere Obsequiis, sic dum devotionis meæ Tributum hoc, benigna humanitate Complectemini, ardentissimis supremum Numen implorabo precibus, ut quemadmodum Unum quemquæ Vestrum non modo huic Collegiæ Insigni, Verum Toti Militanti Ecclesiæ Patriæquæ, ab Avita Gloriosissimorum Majorum Vestrorum Justitia & Sanctitate minimè degeneres, Collegio Eorundem Beatifico in Ecclesia sua Triumphante Coopandos præstat, sic Incolumes Longævos, & Fortunatissimos servet, custodiat, florereque jubeat: prout & nunc id Vobis propensissimo exoptat Votò.

*Devinctissimus & obsequentissimus
servus, Author Operis.
mpp.*

Nolite timere eos, qui Occidunt Corpns, Animam autem occidere non possunt Math: C. 10.

Niełękaycie się tych którzy zabiiają ciało,
Duszy zaś zabić nie mogą.

TA iest przyrodzona a powszechna nam żyjącym słabość, że im dostateczniej w pośród powodzenia ubezpieczamy się o trwałym ukontentowaniu, tym się bardziey najmnieyszych czy to ciała czy umysłu dotkliwości lękamy, a częstokroć w przypadku ich w trwogę się zapędzamy aż do zapamiętania. Przejrział Najdobrotliwwszy Mistrz czyli Nauczyciel nasz **CHRYSZTUS** w Niedościgłych Wyrokow swoich Zwierciedle, iak wielu Nieprzyiacioł przeciwko Wybranym Jego powstanie, iak okrutni Mordercy wykonywanie zaciętey złości swojej na Niewinnych Owieczkach Jego, mieć sobie będą za nayszlachetnieyszą Ofiarę, za najmilszą usługę **BOGU** powiną. *Omnis qui*

qui interficit Vos, arbitratur obsequium se prestare DEO. (a) Przewidział oraz ten Naydobrotliwszy Oyciec słabość dzieci swoich, iż gdy nam przyjdzie wyznawać Imię Jego, stawać na zawołanie niesprawiedliwych Sędziów, ustyżyc serowany okrutny śmierci Dekret, y ginąc dla sprawiedliwości, przewidział mowie, że za powodem samego przyrodzonego światła dziwić się będziemy, a na czas y rozpaczając. Ach Prze BOG za coż na nas BOG te dolegliwości zśła? czemuż nas niebroni? podobno onas, zapomniał? gdy niewinność naszą dla iednego Tyrannow okrucieństwa potępiona została! Przejrział doskonale, że się tam trwożyć, tam lękać, tam wrospacz wpadać będziemy, gdzie żadney lękania nie masz przyczyny. *Illic trepidaverunt timore, ubi non erat timor.* (b) a przejrzał y przewidział y zosłał przestrogę; że się nie mamy obawiać świata tego pociskow zmierzających na starcie ciała naszego, nie tylko z tą, że moc tych pociskow nierozciąga się y rozciągać nie może na uszkodzenie y zgubę Dusz naszych nieśmiertelnością zaszczyconych *Animam autem Occidere non possunt.* (c) ale też przeto że Tenże BOG nasz, Niepoiętych Sądow swoich ułożył Wyrok o wiernych sługach swoich, aby ich Zgromadzenie pod iedną Widzialną Naywyższą Głową na ziemi zebrane, wzrost y pomnożenie brało, nie przez roskoszy, dostatków, bogactwa, swobody, lub dostojności, lecz

(a) *Joan. Cap. 16.* (b) *Psal. 13.* (c) *Math. 10.*

lecz przez Upokorzenie w prześladowaniu
CHRISUS *Erc esiam quantalibet numerositate dilata-*
tam humilitate vult crescere. (d) cowiecey;
 jest Jego wyraźna wola, aby śludzy Jego
 prawdziwi w Przerzeczonym Zgromadzeniu
 zamknięci, swego ostatecznego końca, dosko-
 nałego uszczęśliwienia, niekonczoney chw-
 ły nie inaczey tylko drogą uciskow, drogą
 krzyża, drogą ciainą, drogą dolegliwosci do-
 chodzili. *Per multas tribulationes Oportet nos intrare*
in Regnum DEI. (e) Oko nasze wprawdzie
 blaskiem światowosci uwiedzione, na ubo-
 stwo, pracę, głod, niewczasy, prześladowa-
 nia, Męki, śmierć haniebną patrzy własnie,
 iak na Instrumenta nieomyłney czyli niepo-
 werowanej zguby człowieka, zdruzgiey iednak
 strony Pismo święte, Ewangelia, Wiara y
 Kościół Święty inaczey sądzić, inaczey ro-
 zumieć każe, inaczey trzymać naucza. Cho-
 ciaz albowiem BOG nasz, bez ktorego ro-
 zporządzenia nic się nie dzieie, dopuszcza prze-
 ciwnosci uciskające, na naywiernieyzych slug
 swoich doswiadczenie, iednak z wipomnianą
 przestroga swoią Oycowską *Nielekajcie się* łączy
 nieodstępnie Naypomysłnieysze Miłosierdzia
 swojego skutki, lubo przepuszczając rozliczne
 Męki, zdaie się na pierwsze wężrzenie, samę
 tylko surowosc Sadow swoich na nas rozcią-
 gającym Panem, przecieź w posrod tych sa-
 mych świata pociskow, Doskonałosci Przy-
 miotow swoich Boskich, w rządzeniu Kościo-
 lem

(d) *V. Beda.* (e) *Alterum 14.*

łem Wojującym, na nasze pociechę y ubespie-
nie, nayuroczyściey wstawia.

Mamy tego dowody oczywiste na wszy-
stkich ogulnie dla Imienia Chrystusowego Ty-
fiacami pobitych Męczennikach, osobliwie za
czasow Nerona Domicjana, Trajana, De-
cyusza, Waleryana, Dyoklecyana y innych
okrucieństwem wstawionych Cesarzow y Kro-
low: mamy w szczegulnym dosć licznych
Przeświętego Woiewodztwa y Miasta San-
domierza Przechacnych y godnych Ziomków
Męczeństwie, co do ciała udreżonych, co do
slawy zelżonych, co do życia fromotnie za-
bitych. (f) Upewniaią nas Wszyscy iż w
Rękach nayzłośliwszych Mordercow nie masz
tey gwałtowności, nie masz tego podstęp-
u, nie masz tego Instrumentu, ktory by Osobom,
dobrą w Chrystusa wiarą, życia niewinnością
y sprawiedliwością ozdobionym szkodzić miał.
Trzy zamachy Mordercow swiata, w dzieiach
y historyach Kościelnych czytamy na zniszcze-
nie y starcie wiernych Chrystusowych użyte.
Pierwszy podchlebstwa lub pogrozki, Wtory,
Mak wymyślność. Trzeci samo śmierci O-
krutney zadanie. Przez pogrozki od iedności
dobrze wierzących, odwiesć, przez wymyśl-
ne Męki, w błędy wprowadzić, przez odję-
cie życia, Zgromadzenie Wiernych czyli
Kościół Swięty Katolicki znieść, y zgubić u-
siłuią.

(f) *Hist. 1259ni Anni de Excidio per Taxta-
ros facto Sandomiria.*

śmia. Patrzymy już iak Morderców zamysły daremne, iak proznie y bezskuteczne Rady za powodem Ręki Boskiej wierność obietnic Przedwiecznych uskuteczniającey. Bo oto Wszystkich Świętych Męczenników Chrystusowych uroczytą od wiekow czią w Kościele Wojującym szanowanych, y tuteyszych Sandomierskich, mimo pogrozek y podchlebstw Pogańskich, jednomyslna Ofiara serca: cierpieć dla wiary; to Cud Wszecchności. Pomimo wszelkich tortur y Mak nieustająca Wiara y Miłość BOGA: to Cud Mądrości. Pomimo samey śmierci, korzystać nayrozsawniejszego życia: to Cud Dobroci Boskiej. Rozbierzmy ten Trojaki Cudow Boskich Rodzay w Męczenstwie slug Jego pokazany, dla tym gruntownieyszego utwierdzenia serc Naszych, iż w Ręce Tyrańskiej obumierając dla sprawiedliwości, ubezpieczeni nieomylnością Naywyższych Niebios Wyrokow, nie giniemy. Na Większą Część y Chwałę BOGA w Troycy Świętey Jedynego Ad Majorem DEI Gloriam. Za pomocą y błogosławieństwem Krolowy Męczenników Niepokalanie Poczętey Panny Przedziwney oraz BOGA Naszego Matki Nayswiętszey MARYI.

CZĘSC PIERWSZA.

Niezdale się rzeczą potrzebną w pośród Prawowiernych, cuda przywozić na utwierdzenie Wiary odtyla wiekow zaszczytionej, Proroctwami, Powszecchnością Świętością,

rością, świadectwem Poważnym, Piśmem, Nauką Ewangeliczną umocnionej, pracą, dziełami przedziwnemi Syna Boskiego Ugruntowanej, bo kto dziedziczy od lat Tyśiąca y daley Dom lub Włość jaką, tego o Prawny Przywilej pytać nieprzyjści. Świat cały stoi niewzruszenie wtey Najswiętżey Wierze od Przyjścia na świat Zbawiciela, Lat Tyśiąć siedmset siedmdzieśiąt y siedm, a któż ielzcze cudów na pomnożenie iey nieomylności domagać się ma? *Miracula necessaria fuisse prius quam crederet mundus ad hoc ut crederet. nam qui ad hoc prodigia, ut credat inquirat, magnum est ipse prodigium, qui mundo credente non credit.* (g) mowi S. Augustyn Cuda były potrzebne niżli świat uwierzył, na to aby uwierzył, bo kto ielzcze cudów na uwierzenie dopomina się, wielkim iest sam dziwowiściem, który w ten czas gdy świat uwierzył, niewierzy. Gdy iednak Nieprzyjaciół Kościoła Świętego Rzymskiego, uporczywe zdanie iest, że Wiara Święta Katolicka nie ma prawdziwych Cudów, a sami Prawowierni niektórzy albo o dziełach Wszzechmocney Ręki zapominają, albo się na nie zapatrują tak iakby na rzeczy z biegu natury wypadające, godzi się bluźnierce zawstydzic, a Wiernych pamięć ślabą, myśl ciężłą orzeźwić: Widziemy iak Firmament Nieba nad nami iasnieie, Gwiazdy, Miesiąc, Słońce, bieg swoy porządnie zachowują, przez co oczywiście moc Pana

swoie-

fwojego stawia *Cæli enarrant gloriam DEI* (h) Drzewa Owoc, Ziemia żywność wydają corocznie, kruszce do znacznych nam służą zysków, Zwierzęta różnych skłonności, przecież zgodnie do jednego zmierzają końca, a Naywyższą moc nad sobą wyznają *Ipse fecit Nos & non ipsi Nos.* (i) iż z BOGA mają swoy początek. Cztery żywioły same sobie przeciwne zinnemi stworzeniami spoione w całości okrąg świata zachowują. Człowiek każdy darami natury y Łaski ubogacony są to nie omylnie dzieła Tego Pana który nazywa rzeczy nie będące, iako rzeczy iestwo swoje mające. *Vocat ea quæ non sunt, tanquàm ea quæ sunt* (k) Są to dzieła tego Pana u ktorego za zdaniem Augustyna Świętego iedno iest chcieć, co y uczynić: Przecięż dla codziennego Ich doświadczenia y Wiernym nawet tak zdrobniały, tak się powszechnemi stały, że Ich ledwie losom samego szczęścia nie przypisują. Pozwolicież zatym prozę z okoliczności Uroczystey Męczeństwa Godnych całego Woiewodztwa Sandomierskiego Obywatelów Pamiątki, w tey Kollegiacie iako Stołecznego Miasta Świątnicy od Roku Tyśiąć dwieście sześćdziesiątego nieprzerwanie aż do tąd corocznie obchodzoney trzy tylko cuda przywieść na pamięć, ktoremi się Osobliwżym Wszeczmocność, Mądrość y Dobroć BOGA Naszego zaleca sposobem, w srod tych przeciwności, dzielnie

B całość

(h) Psal. 28. (i) Plal. 99. (k) ad Rom. 4.

całość Wiernych Chrystusowych utrzymując, w pośród których razem wszystko y rozum y siła y zdrowie y życie ludzkie ustawiać zdać się a wyrozumiewając nayprzod Cud Wszelchmocności BOGA naszego.

Stawmy się żywą uwagą pomiędzy Pogańskich Tyranow, znaczną Kościoła Chrystusowego częśćkę; Mężow, Młodzianow, Dojrzałych, Sędziwych, Panien, Wdow, różnego stanu y Kondycyi Ludzi, to obietnicami ubogacenia, to podchlebną rozkosz ponętą, to wyniesieniem na Godności ludzacych, aby Wiary w Chrystusa odstąpili. Przypatrujemy się iako ciż sami Tyranni gdy podchlebstwa widzieli bezskuteczne, grozili tym że slugom Boskim, to ogniem, to głodem, to rozgami to mieczem, to w kola wpletaniem, to ośatnią ochydą, to śmiercią, upewniali zgoła, iż wszelkiego rodzaju Mąk y tortur doświadczac będą, jeżeli w Chrystusa Ukrzyżowanego Wierzyć nieprzeżaną. Święci słudzy Boscy tak dawnieyszemi Wiekami w całym Chrześcianaństwie, iako y za Panowania w Koronie Polskiej Wielkiej Pamięci Bolesława Pudyka w Roku Tysiąc dwieście Pięćdziesiątym dziewiątym w tym Przeswiętym Woiewodztwie Sandomierskim z życia własnego Osiarę Chrystusowi, czynić mający, ani Podchlebstwy uwiedzieni ani pogrozkami Mordercow Utrafzeni, wszyscy jednę myśl, jedno przedśwzięcie, jedno ułożenie, jednę odwagę, jedno serce mieli dla Chrystusa odstąpić Domow, włości, bogactw, Fortun, skar-

bow,

bow, Rodzicow, Krewnych, owfzem na wzor
 Wodza swojego Naywyższego, sławę na O-
 belgi, członki ciała na tortury poświęcić,
 krew wylać, życia nawet postradać jednomyśl-
 nie woleli, niżeli kiedykolwiek Najswiętżey
 odstąpić Wiary; a czyliż własnemi, siłami lu-
 dzką mocą, sami sobie zostawieni tego do-
 kazać mogli? czyli z daru samego przyrodzo-
 nego, taką jednomyślność powziąć mogli?
 gdyby ich była osobliwszym sposobem Wsze-
 chmocność Naywyższego Pana niewspierała?
 Nieprzebrają do rąk Herezyarchow Następcy
 zuchwale sądzą y śmiało bluźnić, że ta w
 Świętych Męczennikach Chrystusowych ie-
 dnomyślność siłą przyrodzoną była utrzyma-
 na. Prawowierni zaś Kościoła Świętego Sy-
 nowie trzymamy za rzecz nieomylną, że ka-
 żdy w szczególności Męczennik dzielnością
 wprawdzie dwóch mocy z sobą spoionych,
 mocą Nadprzyrodzoney Ducha Najswiętże-
 go Łaski, Oświecaiącey, poprzedzaiącey, y
 mocą własney dobrej woli przedsięwziął mę-
 stwo, serca y myśli Naywyższemu światu
 Rządzey y Stworey uczynić Ofiarę, każdy
 w szczególności z nich Pana BOGA Łaską
 wzbudzony, aby usiłował, drugą współpracują-
 cą Łaską wsparty aby skutecznie chciał za
 zdaniem Świętego Doktora *DEUS ut velimus
 Operatur incipiens, quia Volentibus cooperatur per-
 ficiens.* (1) BOG abyśmy chcieli sprawuie za-
 czyniający, bo z chcącemi współpracuie doko-
 nywa-

(1) S. Augu.

nywający; żeby dobra y zasługująca myśl; dzielności samey tylko łaski, niebyła przyczytana, a nadzielnosci sił swoich, Prawowierni nie dobrego, nie zbawionnego; nie Nieba godnego sami z siebie wykużyć nie mogący, nieubespieczali się prożno *Sine me nihil potestis facere.* (m) Ale razem trzymamy, nauczymy y mocno wierzymy, iż Wszyscy Męczennicy Chrystusowi wiedno zebrani. Inaczej się w ziednoczeniu serc co do gotowości ucierpienia nie utrzymali, tylko cudem samey Boskiej Wszemocności a *Domino factum est istud & est mirabile in oculis nostris.* (n) Boskie to dzieło a jest przedziwne w oczach naszych. Tego Pana Ręką jedność we wszystkich razem wziętych Świętych Męczennikach utwierdzona, który we Wszystkich Świętych sługach swoich jest cudowny *Mirabilis DEUS in Sanctis suis.* (o) Tego Pana Ręką jedność umysłów w Świętych Męczennikach na chętne Mąk poświęcenie utrzymana, który we wszystkich nas sprawuje wszystko; y ukotrego wszystko jest podobne tak, iak nam ludziom niepodobne. *Apud homines hoc impossibile est, apud DEUM autem omnia possible sunt.* (p) dla toj niezawodnie przyczyny, aby nietylko Wierni, ale y niewierni, owszem świat cały iak najjasniey poznawał y widział, że Kościół Święty Katolicki, Kościół Chrystusow nietylko w pośród spokojności Krolestw

publi-

(m) Joan: C. 15. (n) Psal. 117.
(o) Psal. 67. (p) Math. 19. Cap.

publiczney, iest Jeden Jednością Początku, to iest BOGA. Powołującego, y Kościół swoy Fundującego *Deus Noster Dominus unus est.* (q) BOG nasz Pan Jeden iest. *Unus Deus* (r) Jeden Bog: że iest mowię jeden Kościół Katolicki iednością Głowy Pośredniczey y zbawiaiącey *Unus Mediator DEI & Hominum Homo Christus JESUS qui dedit Redemptionem semetipsum pro Omnibus* (s) Jeden Pośrednik między Bogiem y ludzmi człowiek Chrystus JEZUS, który dał na okup siebie samego za Wszystkich. Aby mowię nikomu zayno nie było, że Kościół Chrystusow, nietylko iest Jeden Jednością Głowy Niewidzialney, y Widzialney, Namieśniczą władzą uprzywileiowaney *Unum ovile & unus Pastor* (t) Jedna Owczarnia y jeden Pasterz iako tego dowodzi w iedney nierozdzielnie nauce Doktor Narodow mowię *Nobis tamen Unus DEUS Pater ex quo omnia, & nos in illum, & unus Dominus JESUS Christus per quem omnia & nos per Ipsum.* (u) My iednak mamy Jednego BOGA z ktorego wszystko y my Weń, a iednego Pana JEZUSA Chrystusa przez ktorego wszystko, y my przez niego. Jeden iest Kościół iednością Wiary *Una Fides* (w) Jedna Wiara. Aby poznawała wszystka ziemia że Kościół Święty Katolicki nietylko iest ieden iednością czasu, bo tenże sam był Kościół w Prawie natury, w Prawie pisanym, który

(q) Deuteron. 6. (r) ad Epheseos 4.

(s) I. ad Tymoth. 2. (t) Joan. 10.

(u) I. ad Corint. 8. (w) ad Ephes. 4.

ktory jest teraz w Prawie Łaski, ieden cel wierz-
 zienia mając zawsze, z tą tylko różnicą iako
 naucza Augustyn Święty, że przedtym wie-
 rzyli w Messyafza przyiść mającego, a dziś
 wierzymy że już przyszedł; więc tylko czasy
 różnią się od siebie, ale nie Wiara. *Antea cre-
 debant Eum venturum, nos autem credimus quod
 venit, tempora variata, non fides.* (v) Aby zna-
 ły Narody iż Kościół Święty Katolicki ieden
 jest nietylko iednością środkow prowadzących
 do ostatecznego końca tak wewnętrznych ia-
 kie są Wiara, nadzieia y Miłość, iako y ze-
 wnętrznych; iakie są Sakramenta *Unum Bapti-
 sma.* (x) Jeden Chrzest. Nietylko jest ieden
 Kościół iednością Ofiary, iednością Pokarmu,
 iż wizysey iednego chleba Anielskiego, iedney
 mistyczney Manny nayprzyjemnieysze smaki
 w sobie mającey Ciała y Krwi Pańskiej pod
 przymiotami Chleba y Wina zakrytey po-
 żywamy *Omnes de uno pane participamus.* (y)
 Nietylko jest ieden iednością Nauki, *Qui
 volunt unam linguam, veniant ad Ecclesiam,
 quia in diversitate linguarum carnis, una est in
 fide lingua cordis.* (z) Ktorzy chcą słyzyć
 iedney nauki niech przyidą do Kościoła, bo
 w różności Językow ciała, ieden jest w wie-
 rze ięzyk serca, mowi Święty Doktor. Ale
 też tenże Kościół Chryśtusow równie y w po-
 środ nayokropnieyszych nieszczęśliwości krwa-
 wych Wojen, nayfrozszych okrucieństw wy-
 iąwszy

(v) S. Augu. (x) ad Ephes 4. (y) ad Cor. 10.
 (z) S. Augu.

ławfay bezbożnych, też samę ma jedność wiary, jedność umyślow, iż wszyscy prawdziwi Chrystusa Miłośnicy zgodnie jedną zaślaniają się Tarczą Wiary Świętey, za przykładem jednego Najswiętszego Mistrza idą, jednę gorliwość wyznawania Imię Chrystusa przed światem, jednę świata wzgardę w sercach chowają. Na którą jedność wiernych zapatrując się Doktor Narodow Pawel Święty, mówi, *Sicut corpus unum est & membra habet multa, omnia autem membra corporis cum sint multa, unum, tamen sunt corpus. Etenim in uno spiritu omnes nos in unum corpus baptisati sumus, & omnes in uno spiritu potati sumus, multa quidem membra unum autem corpus.* (aa) Jako ciało jedno jest a członków ma wiele wszystkie zaś członki ciała choć są liczne, jednym wżakże są ciałem a bowiem w jednym Duchu wszyscy my w jedno ciało Ochrzczeni jesteśmy, a wszyscy w jednym Duchu napojeni jesteśmy; wieleć wprowadzić członków, jedno zaś ciało. Tak Kościół Chrystusow Kościół Wojujący chociaż się składa na podobieństwo ciała ludzkiego z członków, to jest Osob różnych Narodow, różney Godności, różnego stanu, różney Kondycyi, przecięż co do jedności wierzenia jeden jest, *Unum Corpus Unus Spiritus una fides.* (bb) *Multitudinis autem credentium eorum & anima una.* (cc) Mnożstwa zaś wierzących, serce jedno y Dufa jedna.

Nie-

(aa) 1. ad Corin. 12. (bb) ad Epheseos 4.
(cc) Actorum. 4.

Niepowstaie tyle wiekow y nie powsta-
nie nigdy w Kościele Chrystusowym tak ści-
słą jednością, ubezpieczonym, zgorżenie z tąd,
iż Sekty Herezyarchow z iednego błędu w ty-
fiąc innych wpadaią, co raz nowe Artykuły
wymyślaią, co rok prawie na różne się Par-
tye dziela, iako Pewny Wodź Saski w pi-
smach swoich z zażaleniem dziwi się mówiąc
Nescio quid hoc Anno credant, quidvis Anno pro-
xime futuro credituri sint vicini mei Vitembergenses.
(dd) Niewiem co w tym roku wierzą, a w co
na Rok blisko przyszły wierzyć będą Sam-
siedzi mowi Witembergensowie: y ile Kro-
lestw, ile Miast, ile Domow, owszem ile Głow
tyle Artykułow, tyle nauk co raz nowych,
co raz inszych zgruntu sobie przeciwnych
wznawiaią, a tak w niezgodach y różności
rozumienia, w żadnym mieyscu nie maią ie-
dności wiary iako wyraźnie mowi Doktor
Kościoła Bożego Augustyn Święty *Ecclesia est*
ubique una & eadem, haereses non eadem sed diver-
sae (ee) nie maią iedności umyślow umiera-
nia za nieomylnosć nauk swoich, wszakże
zprzywatnego ducha początek swoy maiących,
Y im dobrowolniey poymować niechęć czym
są? z kąd się wzięli? kiedy przyszli? y gdzie
się tak długo chowali. *Qui estis vos? Unde? &*
quando venistis ubi tam diu latuistis? (ff) tym
w głębsze różności wierzenia obfituią, z kąd
im zwawsza ich domowa woyna, licznieysze
nie-

(dd) *Dux Saxonie.* (ee) *S. Aug. Lib. de Past. Cap. 8.* (ff) *Tertulianus.*

niezgody tym też dostateczniej Pokoy y iedność Kościoła Świętego Katolickiego widzieć się daie, *Bellum Hæreticorum Pax est Ecclesie.* (gg) Tak bowiem mocną Ręką Boską załyczepiła w sercach sług Chrystusowych Wiarę, iż za iey powodem światem gardzić, za nieomylności iey krew lać, życie tracić byli y są zawsze gotowi. Poznawał w Duchu od wiekow to cudowne Wszzechmoności Boskiej dzieło w sercach wiernych spodziewane w czasie Prorok Pański, a poznawszy, w Ofobach Męczennikow z temi się odzywał słowy *Dominus Petra mea, robur meum Quis est DEUS præter Dominum. & quis fortis præter Deum nostrum.* (hh) Pan Opoką moją meństwem moim. Ktoż jest Bogiem oprócz Pana y kto mocen Oprócz BOGA naszego? Wyznawała podobnie też samę Moc Boską, y Starozakonna Anna. *Non est Sanctus ut est Dominus, neque enim est alius extra Te, & non est fortis sicut Deus noster.* (ii) Nie jest Święty iak jest Pan, ani bowiem jest inny Oprócz ciebie, y nikt tak mocny iako BOGI nasz. Poznawał y Augustyn Święty te samę Wszzechmoności Boskiej skutki y te były mu pobudką naysprzedniejszą łączenia się z Kościołem Świętym takie bowiem Jego są słowa, *Tenet me in hac Ecclesia unitas tam numerosi populi & Gentium tot & tam multis sæculis permanentium* (kk) Trzyma mnie w tym Kościele iedność tak liczne go ludu y Narodow tyle y tak wiele

wie-

(gg) S. Hilarius. (hh) 2. Reg. 22.
(ii) 1. Reg. Cap. 2do. (kk) S. Augusti.

wiekami trwających. A przeto sławić należy dzieła Wszemogącego BOGA we Wszystkich Świętych Męczennikach Chrystusowych widziane, iż mimo podehlebstw y pogroźek świata zjednoczeni sercem tak jednomyślną chcą BOGU czynić z siebie Ofiarę, iż co o jednym mówić to o wszystkich, a co o wszystkich to o każdym sądzić y trzymać należy. Ze zaś BOG y Mądrość swoją niepoietą wyśla, aby mimo samych tortur, Męk y Okrucieństw Święci Męczennicy w Wierze y Miłości Chrystusa Pana nieustawali w naitępującej drugiey części bierzmy na Uwagę.

CZĘŚC DRUGA.

GDyby byli Poganie y Mordercy podehlebstwem tylko lub groźbą samą na uwiedzenie Świętych sług Boskich zmierzali, nigdyby byli niedogodzili mściwym swoim zamysłom, a przeciwnie mówiąc gdyby byli Święci słudzy Boscy sercem się tylko y myślą na tortury y Męki dla wiary Chrystusowej poświęcili a rzeczą samą tych Męk niedoświadczyli, nie daliby byli poznać światu całemu tak oczywiście (częścią dla zbudowania y powzrocznego przykładu, częścią dla wzbudzenia w nas Potomkach swoich naygłębszego Oycu Niebieskiemu Dziekczynienia) owoców Miłości Synowskiej ku Chrystusowi mianey, a zatym nie dopełnili by byli zbawienney Chrystusa, który jest Głową Męczenników, Rady: *Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant*

deant Opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum qui in Caelis est. (11) Tak niech jasniecie światłość wasza przed ludźmi, aby widzieli uczynki wasze dobre y sławili Oycę waszego który w Niebieszech Jest; domagającej się z nas, nawet y zewnętrzney Ofiary. Trzeba więc było aby Poganie powziętey złości swojej mściwey, uskutecznieniem bezbożney rady dogodzili, potrzeba było z drugiej strony aby Miłośnicy Chrystusowi rzeczą samą ucierpieli, a przeto najiawniej przed światem Imię BOGA y Człowieka dla zbawienia Dusz Narodu Ludzkiego na Krzyżu umierającego wyznali. Mówiąc więc o Męczennictwach wszystkich wieków, tak w Pierwiaszkach Wiary Świętey iako y późniejszy, przy patrujemy się iako od Podchlebstw y pogroźek postępują Mordercy do zadawania Świętym Mąk Okrutnych końcem w prowadzenia ich w ścieżki błędu lub niesprawiedliwości. Jednym się nakazują odprzysięgać Chrystusa y Wiary Jego, Innych ślubem wiecznego Panięstwa Obowiązanych, nierząd popępiać, lub ślubować przyjaźń Mażeńską, przynaglają, a przeto sprzeciwiających się do kolumn przywiezują, rozgami y Lancuszkami żelaznymi smagają. Innych za Opowiadanie Przedwieczney Prawdy Ewangelicznych nauk na wieczne dekretują więzienia, innych kuszając o zgwałcenie Praw Boskich. ciała Święte y niewinne kleszczami rwą innym nakazując surowo wyda-
nie

nie y oddanie skarbow tak domowych iako y Kościelnych na kratkach żelaznych pieczono, iak Wawrzyńca, Krzyżowano innych za rozfiowanie Wiary Chrystusowey iak Andrzeia, kamienowano za obftawanie przy Prawdzie iak Szczepana, ścinano za Oycowskie napominania iak Jana, raniono śmiertelnie iak Stanisława. Mowiąc zaś w szczególności o Męczennikach Przeznaczego Woiewodztwa Sandomierskiego w Roku Tyśiąc Dwieście Pięćdziesiątym dziewiątym wyciętych, a uroczyscie w Przeświętney Kollegiacie corocznie wspomnianych: woysko Tatarskie swawolne pod rządem Xiążęcia swego Buthon, a Kommandą Wodzow Nogay y Thelebuga Zwanych całą Koronę Polską na ow czas pustoszące, wpadłszy do Miasta Sandomierza nakazali składkę pieniężną, bardzo znaczną całego Woiewodztwa możność przewyższającą, przez co gdy się ich ukazom szczerzy pretext w sobie zamykającym stać nie mogło zadofyć, tak daleko na odcięcie życia niewinnym wyniesiony Miecz ich Tyranski zasiągnął, iż iak opiewają zgodnie Historykowi opisy krew Męczeńska Obewatełowi wyższej y niższej Kondycyi, Duchownych y świeckich do tey niegdys Fortecy z całego Woiewodztwa licznie zgromadzonych Flukrą wiślaną zupełnie zafarbować. Czytamy w dzieiach Kościelnych iako w pośrodku famych Męczeństw dawnieyszych iawne cuda widzieć się dały, gdy Święci studzy Boscy w niewolach od Aniołowi brali posiłki, w boleściach ratowani byli, koła Męczeńskie kruszyli, Biesowi z famych Mordercow wypędzali,

z sto-

z siofow Ognistych nie dotknieci wychodzili Pa-
 fzcze Lwie mocą Imienia Chrystusowego zamya-
 kali, żwawosc Woysk zawstydzali *Obturave-
 runt ora Leonum, castra Verterunt exterorum.* (mm)
 Należy wyznawać że to wszystko nieinaczej
 tylko mocą Łaskawych Niebios stało się, lecz
 oraz przeżyć temu nikt nie może, iż to nay-
 osobliwzym jest Boskiey Mądrości cudem, że
 w ten sam czas, w ten sam moment w kto-
 rym okrutne Męki zadawano, Święci słudzy
 Chrystusowi zgodnie wszyscy, wiekami wży-
 tkami nietylko w żadne niedopuszcili się wi-
 kłać błędy wyrzucając Tyranom na oczy ko-
 mu posłuszeństwo powinni, słowy Pisma Świę-
 tego. *Non obedio Præcepto Regis sed præcepto le-
 gis quæ data est nobis.* (nn) Nieślucham bezbo-
 żnych ukazow Krola, ale posłuszny jestem
 rozkazom Prawa, które nam dane jest. Nie
 tylko stali mężnie w Wierze y Miłości Chry-
 stusa oświadczaiąc się śtatecznie *Parati sumus
 vori magis, quam Patrias DEI leges prævaricari.*
 Gotowi jesteśmy umrzeć raczej niż Oyczy-
 sie Boskie Prawa gwałcić: Ale nadto dzień
 Męczeństwa nazywali dniem uszczęśliwienia
 swego, Mąk Instrumenta zuzanowaniem ca-
 łowali. Ten Krzyż który żydom zgorźce-
 niem a Narodom był y jest głupstwem, z na-
 leżyta czcią na siebie przyjmowali. Na wży-
 tkie tortury z taką Ducha wesoloscia szli, z ia-
 ką Oblubienicy na Gody idą, *Ibant gaudentes
 quoniam digni habiti sunt pro Nomine JESU con-
 tume-*

tumeliam pati. (oo) Mieli sobie zaszczeście, iż poczytani są godnemi cierpieć dla Imienia Chrystusowego. Imię Najcięższego Baranka wyznali przed światem nietylko uity nietylko Piśmem, nietylko Anielską niewinnością, ale y nie zmierną w środ okrutnych Mąk cierpliwością. To mówię cud nigdy niepoiętey BOGA naszego Mądrości nayosobliwzsy iż im bardziey się Tyrannie natężaly na znieśienie y zgubienie wiernych, tym się obficiey Kościół Święty pomnażał, a wszakże krew sama Męczenników stała się nayżyźnieyszym Chrześcian pomnożeniem *Sanguis Martyrum semen est Christianorum.* (pp) Bo Prowincye, Krolestwa y Miasta nietylko z pilnego Nauk Apostolskich słuchania, ale nawet przytomne Pospolstwa, y sami nie ktorzy Mordercy y Prześladowcy niewinnych, widząc oczywicie tym obfite Miłości Boskiey, cichości y cierpliwości w Męczennikach owoce, im żwawzse złość Pogańska wywierala na nich tortury, niewierni przyimowali Wiarę w Chrystusa, wierni pomnażając w sobie tymgorętszą Imienia Chrystusowego miłość, napodobne męczeństwa odważali się, tak, iż sobie sprawiedliwie z uczonym Tertulianem Święci Chrystusowi Męczennicy w obfiteści pocięch wewnętrznych zawodzie mogli na zawstydzenie Pogan, Przewdziwego BOGA uznać niechających. *Plures efficitur, quoties a vobis metimur.* (qq) Tym się
liczniey

(oo) *Act. 5.* (pp) *S. Ciprianus* (qq) *Tertulianus in Apo.og.*

liczniey pomnażamy, im częściej staiemy się
 żniwem okrucieństwa waszego. Róścili sobie
 nadzieie wszystkich wieków Mordercy, że sług
 Boskich pomordują, ale się w samym wykony-
 waniu mąk, sami bardziej pomordowali zawsze
Non Martyres Tyranni, sed Sancti Martyres, Ty-
rannos fatigant. (rr) Zagluzować Imię Chrystu-
 sfa, wniwecz obrocić Kościoł, zniszczyć
 Wiarę Jego, było to jedynym celem mściwych
 ułożeń y rad Pogańskich, przecież rzecz pro-
 żną zamysłili *Et populi meditati sunt inania.* (ss)
 Niezbitey Wiary zniszczyć niepotrafita tchną-
 ca okrucieństwem długim kara powtarzana,
 chociaż dręczono w sługach Boskich nie iuż
 członki lecz rany, popiera tego świadectwem
 Cypryan Święty *Inexpugnabilem fidem superare non*
potuit sapiens diu plaga repetita quamvis torqueretur
in servis Dei iam non membra sed vulnera. (tt) Cze-
 muż to? bo Mądrość Przedwieczna Mądrość
 niestworzona y niepoięta do uskutecznienia
 Rad y Wyrokow swoich częstokroć samych
 przeszkod, samych przeciwnych rzeczy za śro-
 dek użyć postanowiła y użyła w czasie, a ma-
 łoż tego mamy dowodow to w Starym to w
 Nowym Testamencie? Zacięty y dumny nie-
 gdyś Krol Faraon zapobiegał rozmnożeniu, y
 przemocy Ludu Izraelskiego w Egipcie, dla te-
 go dzieci ich dopiero co światu wydanie płci
 Męskiej w wodzie topić kazał *Quidquid ma-*
sculini sexus natum fuerit in flumen proicite. (uu)
 Ztych

(rr) S. Eusebii (ss) Psal. 2do (tt) S. Cipri-
 anus Epistola ad Alces. Lib. 2. (uu) Exod. 1mo.

Ztych jednak samych Niemowlątek liczby kar-
mi y dochowuie w domu swoim Krolewskim
Moyżesza, który w czasie y chardego Krola
ambieyą zawitydzil, y Lud ucisniony z nie-
woli wyprowadził *Sic parabatur a Rege contra
Regem volente DEO.* (vv) Synowie Starozakon-
nego Jakoba zaprzediają w niewolą Brata swo-
iego Jozefa, aby wyniesieniu jego przeszkodzi-
li czyli dostojnościom y starzeństwu przez
sen Obiawionym. Mądrość Przedwioczna te-
go samego zaprziedania użyła za środek pewny
wyniesienia jego, iakoż przeto samo Bracia
Jozefa w czasie szanowali iż go zaprziedali *Ido
adorant, quia vendiderunt.* (ww) Martwi prze-
śladowaniem Saul zazdrośny Dawida, tego
samego przesładowania używa BOG na wy-
niesienie Dawida. A coż mówić o cudach
nie stworzoney Mądrości w samych pierwia-
stkach krzewiącey się Wiary Świętey Kato-
lickiey? obiera BOG rzeczy niskie, wzgardzo-
ne, aby dumne y możne zawitydzil. Ktożby
był sądził? kto by był pomyślił? kto by się był
spodziewał? aby Apostołowie ubodzy, boia-
źliwi, nieuczenni, niezłachetni, Powagą wyso-
ką nieozdobieni, zawsze takie tylko nauki,
które krzyżują ciało, tamują pożądliwość, za-
pędy złych skłonności wstrzymują, na uwagę
przywodzący, czego dokazali? a przecię ci sa-
mi wyrokiem niedościgłych Rosporządzeń Bo-
skich nato wysadzeni, świat cały do odmiany
przywiedli, zwyczaje złe zniesli, błędy wyko-
rzenili

rzenili Bałwany obalili Poſaęi Pogańskie wy-
 niſzczyli, Filozofow ſubtelnoſć zawſtydzili.
 Zgoła iednym ſłowem Mądroſć Boſka proſtoty
 ich użyła za ſrodek na w poienie całemu ſwiatu,
 wſzytkim Narodom, nieprzelamaney Wiary,
 iż ten Chryſtus, który ſię dał zelżyć, umę-
 czyć, ukrzyżować y zabić, ieſt razem prawdzi-
 wym Bogiem y prawdziwym człowiekiem,
 ieſt przepowiedzianym od Świętych Proro-
 kow Meſſyafzem. Daie BOG moc żydom
 nad życiem Syna ſwoiego Chryſtufa, użyciem
 teyże ſamey mocy znoſi żydowskie Papowa-
 nie. Na oſiatek przepuſzcza tenże ſam BOG
 nałz Pogan, Odfzczepiencow, aby y przeſła-
 dowaniem dokuczali y Mękami dręczyli ſlug
 iego, ale te ſame Męki powiękſzają liczbę
 wiernych. *Non minuitur perſecutionibus Eccleſia,
 ſed augetur.* (xx) Zaoſtrza złoſć ludzka mie-
 cze, wywiera moc ſwoię na niewinnych, y
 ſłabych, ta iednak Męczennikow ſłaboſć ſta-
 ie ſię coraz mocniejszyą gdy liczne tłumy lu-
 dzi, y ſami nawet niektorzy Mordercy za-
 dziwiając ich ſtatecznoſć, Męſtwo, odwagę
 y nigdy nie widzianą cierpliwoſć, Chrzeſt
 Święty y Wiare w CHRYSTUSA
 dobrowolnie y chętnie przyimowali, na wzor
 na wroconego niegdyſ Szawła kamienujące-
 go, ale oraz zdumiewającego ſię nad Męſtwem
 y cierpliwoſcią Szczepana Świętego. Poka-
 zali ſię Męczennicy na wzor walecznych żoł-
 nierzy, ktorzy nieuſtępując z placu, wytrzy-
 mują

C

muią Ogień pierwszy armatny y ręczny, pa-
 daia dla męstwa swojego, czynia wały z sa-
 mych siebie, aby po ich martwych ciałach szli
 Towarzysze przeciwko Nieprzyjacielowi,
 śmiało dobywali Fortec, zwycięstwo szczęśli-
 wie otrzymywali. Tak właśnie y ci Rycerze
 Chryśtufowi odważnie Męki sobie zadane, czy-
 to dla Wiary Świętey, czy dla bezbożności
 Tyranow ponoszą, a tym samym niedostępnych
 Lwow zamieniaia w właskawych Barankow,
 swoia cierpliwością osłabiaia upor Tyranow,
 cichością zarzucaia głębokie okrucieństwa,
 charde tępe y dumne serca nakłaniaia do u-
 wierzenia, tę im za cel wystawiaia pobudkę:
 musi Chryśtus byđ prawdziwym Bogiem,
 gdy tak wielu, tak chętnie, tak wesolo, tak
 odważnie dla miłości Jego nieznośne przyi-
 muią męki: nie ludzka to siła, ale Boska spra-
 wa, byđ musi, tam się pomnażać, gdzie gi-
 nac potrzeba, tam się nie dać obalić, gdzie
 wżytka moc na zniszczenie wywarta, tam
 trwać gdzie liczne poltrzały zawżse rażą
 śmiertelnie. Y nie ień że to cud żywy, Bo-
 skiey Mądrości, gdy wierni Kościoła Chry-
 śtufowego Synowie ściśnieni okrucieństwem
 nieprzyjaciol stoia niewzruszeni w jednomy-
 śności cierpienia, nie uitaia w wierze Świę-
 tey, nie uitaia y w miłości BOGA, owżsem
 licznieysz, z krwi swojej Męczeńskiey cza-
 stkę Kościoła Woiuiącego pomnażia? Cud
 za prawdę, cud żadney niepodpadaiający wątpli-
 wości cud niestworzoney BOGA naszego
 Mądrości na naydosłatecznieysze całego świa-
 ta przekonanie, że Krolestwo Chryśtufa ia-

kim ieſt Kościół Święty Woiuiący, Mężney wiary ſwoiey y Męſtwa wiernego nie zna końca *Et Regni Ejus non erit finis* (yy) Cud ſamey BOGA natzego Ręki dla upewnienia natzego coraz zupełnieyſzego pokazany, iż Kościół Chryſtuſow mimo naytrożſzych okrucieństw rownie iako y wſzrod ſpokoyności nieuſtawie, y uſtawac nie może *Eccleſia ten pere perſecutionis & pacis ſicut Lira obumbrari poteſt, deficere non poteſt* (zz) Iż mowię Kościół Chryſtuſow w trwałości Wiary ſtatecznie y nie w zruſzenie ſtoi. *Eccleſia in ſoliditate Fidei, perpetua firmitate immobiliter perſeuerat.* (a) Cud mowię wſkutkach widzialny, nautwierdzenie ierc natzych, iak ſą nieplonne ſłowa, iak mylic nie mogące Boſkie obietnice, iż BCG natz Kościół ſwoy wybudował, aby ſtał na wieki *DEUS fundavit eam in aeternum.* (b) Ze Chryſtuſ Syn BOGA żywego uproſił nieomylnie aby Piotra Świętego Wiara nieuſtawiała w nas *Rogavi pro Te Petre ut non deficiat Fides Tua,* (c) Ze ſamemu ſobie zaſi bił tę Oblubienię Kościół ſwoy na wieki *Sponſabo Te mihi in ſempiternum.* (d) Ze Duch Nayswiętſzy tey Oblubienicy Chryſtuſowey ſzczegulnieyſzym aſſyſtować przyrzekł ſpoſobem, aż do ſkończenia ſwiata *Ecce Ego Vobis cū ſum uſquē ad conſummationem ſaeculi.* (e) Nie dia czego inſzego, tylko

C 2

ko

(yy) *Lucæ 1.* (zz) *S. Ambroſius L. 4. Hexamor: Cap. 2.* (a) *S. Greg. in Pſal. 5. Panitt.*

(b) *Pſal. 47.* (c) *Lucæ 22.* (d) *Oſeæ C. 2.*

(e) *Math. 28. C.*

ko aby Bramy Piękne, Duchy błędu, duchy złości Duchy Tyrańskie, Duchy Pogan Prawego BOGA nieznających, przeciwko tak wybudowanemu, tak zaślubionemu, tak strzeżonemu Kościołowi Świętemu nie przemogły *Ædificabo Ecclesiam meam & Portæ inferi non prævalent adversus eam.* (f) Jako to sławo od wieków przepowiedział Prorockimi usty Daniel iż wzbudzone Królestwo Chrystusowe, na ziemi rozproszeniu żadnemu nie podpadnie, a po upadku świata stać będzie na wieki *Suscitabit DEUS Cæli Regnum, quod in æternum non dissipabitur, & Ipsum stabit in æternum.* (g)

Trudno podobnych dzieł Boskiej Mądrości widzieć w Narodach Pogańskich w tłumach niewiernych, sektach heretyckich *Non fecit taliter omni nationi & Judicia sua non manifestavit eis.* (h) Nieuczynił BOG podobnie żadnemu Narodowi, a Sądów swoich nie okazał im. Y słusznie, bo te zgromadzenia, te Sekty, te Nowe Kościoły, Zbory, Meczety, ręka ludzka spoita, sam ludzki rozum wymyślił, sama chytra, przewrotność, swawola, upor, rozkosz y zdrada wyślawiła, przeto też ten y taki budynek trwałości mieć nie powinien, nie może, y nie ma, sami ludzie tę Babilonią założyli, BOGA ziemi nie masz, a przeto w przypadku czyto pokus, czy swego widzi mi się, czy prześladowania odbiegają iey, uciekają, swoje

(f) *Math 16.* (g) *Daniel. Cap. 2.*

(h) *Psal. 147.*

swoją własną robotę y dzieło porzucią. Wszakże według dawnych Dzieiopisow liczyliśmy herezyi więcej niż dwieście dzie-
dziczyli swoje włóści, mieli swoich Krolow, Xiążęta, Obrońcow, Księgi, zdawało się o-
sobliwie za czasow Augustyna Świętego, y Theodoreta. Ze na wieki stać będą, iednak gdy
żadną miarą do jedności wierzenia y naucza-
nia przyść nie mogły, owszem co dziennie
prawie w podziałach odszczepieństw y różności
rozumienia, które są niezawodnym biefowskie-
go Krolestwa znakiem upaść mającego, pomna-
żały się, ustały y zgasły tak, że tylko wzmian-
ka o nich została w Pismach iż były, a w
tym ich upadku prawdą się słowa Nauczyciela
mylić nie mogącego Chrystusa iż każde Kro-
lestwo samo w sobie rozdzielone, to iest nie
zgodne, zburzone będzie, *Omne Regnum in se
ipsum divisum desolabitur.* (i) Upadły mowie
w zmianowane Herezye bo ich nie Ręka Bo-
ska, ale ludzka y to zbrodniami zeszcpeoną
fundowała upadły dawnieysze Sekty, zgasły
w pamięci ludzkiej. Upadają y temi wieka-
mi częstokroć, bo ich Bogiem diabelstwo *Quo-
niam dii Gentium dæmonia.* (k) Jedento tylko
Kościoł Chrystufow nawet w pośród krwi wy-
lewania nieustaie. Jeden w srod nayfrozniejszych
morderstw pomnaża się bo nim rządzi we-
wnętrznie Naywyższa Mądrość znaiąca y u-
mieiąca z naytrudnieyszych rzeczy, godne u-
wagi y zbawienne wyprowadzać skutki, zna-
iaca

(i) *Lucæ Cap. II,* (k) *Psal. 95.*

iąca mowę y umieiąca z samych nawet kamieni Synow Abrahamowych wzbudzać *Potest DEUS de lapidibus suscitare Filios Abraha.* (1) Wielkie tedy bezpieczeństwo dla Świętych Męczenników, gdy mimo podchlebstw y pogroźek Tyrańskich zachowali jednomysłność cierpienia. Większe, gdy pomimo katowni, Mąk, y tortur, ani w Wierze, ani w miłości Chrystusa nie ułali. Naygruntownieysze zaś bezpieczeństwo że w samey Męczeńskiej śmierci życie w korzyści odebrali, co iak wielkim jest Boskiej Dobroci cudem uważyc proszę.

CZĘSC TRZECIA

IM bardziej świat chořdowników swoich ǳdzi y w obietnicach omyła, gdy naymędrszych Salomonow w błędy, nayokazalszych w skarby Krezusow w ubořstwo w prawia, nayzuchwalszych Faraonow, naydumnieyszych Antyochow na ostatnią ochydeę podaie, naymocnieyszych Samsonow w obalinach niezczęśliwych grzebie przypadkow z tym iedynie całym w nadgrodzie zyskiem dla nich na ziemi pozostającym, że wielkich przed samym światem ǳdzi pamięć niknie z dźwiękiem ludzkiego szemrania y podziwienia *Periit memoria eorum cum sonitu.* (m) Tym niezawodniey Dobroć Pana BOGA natzego wiernym sługom Chrystusowym obietnic dotrzymuie, przyrzeczenia o ich nie-
umie-

(1) *Math. Cap. 3.* (m) *Psal. 9no.*

umierającym uszczęśliwieniu iści skutkiem tak dalece, iż każda cnota swoy przed Niebem szacunek, każda zasługa swoię nadgrode, każda przykrość słodką korzyść, każde słowo Boskie, swoje spełnienie odnosi w czasie *Cæum & Terra transibunt, Verba autem mea non præteribunt.* (n) Niebo y ziemia przeminą słowa zaś moje niebędą daremne, Statecznością czyli jednomyślnością swoią utwierdzają świat cały Święci Męczennicy o jedności Kościoła Chrystusowego, że pomimo pogrozek nieprzyjaciół swoich, zgodnie poświęcają się wszystkim wiekami BOGU na ofiarę, samym zaś tortur męznym ponoszeniem ubezpieczają nas o nieprzerwaney Tegoż Kościoła Chrystusowego trwałości, iako się wyżej objaśniło, to ich zasługa przed Bogiem, Zostaie abyśmy się przypatrzyli iaką nadgrode, iaką korzyść w samey Męczeńskiej śmierci z Wyrokow nieprzebraney Dobroci Boskiej odebrali. Rzecz prawdziwa, iż umierać z miłości kochającego nas BOGA y człowieka jest y być powinno dla nas rzeczą najmiłszą, najpożądanszą, y najrozkoszniejszą, choćbyśmy się już inżey w wieczności niespodziewali nadgrody, prześiać byśmy natym powinni, z przyczyny, iż nas złości pełnych, bez poprzedzających zasług uprzedził prawdziwie Oycowską miłością swoią nic od nas nie potrzebującą *DEUS meus es tu, quoniã bonerũ meorũ non cges.* (o) Bogiem moim jesteś Ty, bo Dobr moich nie potrzebiesz.

(n) *Lucae II. Cap.* (o) *Psal. 15.*

buiesz. Ukochał nas niezmiernie gdy z iedy-
ney teyże miłości, nad którą wyższa, ani się
pomyślić może, życie położył; z tym wszy-
fkim jednak tak obfitą Świętych Męczenni-
kow, Pana BOGA naszego Dobroć, cięższy ko-
rzyścią, ubezpieczając ich iako okrucieństwa
najokropnieyszego moc nie jest wystarczająca
na zabicie Dusz naszych *Animam autem occidere
non possunt.* (p) Iż wysokość, szerokość, głę-
bokość, y długość iey bystrość rozumow, sub-
telność dowcipow pojęcie zmysłow naszych
przechodzi, a w sercu ludzkim zmieścić się nie
może. *Oculus non vidit, nec auris audivit, nec
in cor hominis ascendit, quæ præparavit Deus iis qui
diligunt illum.* (q) Bo o to iuż ci, ktorym nie-
dawno grożono surowo, ktorych ponętami
podchlebnemi głaškano, dopiero co się zatrwo-
żyli iako ludzie, z śmierci duszę od ciała ro-
złączając, ci sami mówię nigdy nie prze-
rwanym weselem są napełnieni. *Contristabimini!
sed tristitia vestra vertetur in gaudium.* (r) Już
wierni Chrystusa studzy z Regestru żyjących
są wygluzowani, ale ich cichość, pokorę po-
wolność, męstwo, nie winność, wiarę cier-
pliwość zapisał BOG w księgę zasług, poli-
czył w szereg Nieba godnych cnot, a ostate-
czne w miłości swoiey trwanie koroną spra-
wiedliwości uwieńczył. *Aliæ virtutes coronam
merentur, sola perseverantia coronatur.* (s) Umie-
raią światu, ale cudem Dobroci nieskończoney
życią

(p) *Math. 10.* (q) *1. Corint. 2. 9.*

(r) *Joan: 16. Cap.* (s) *S. Bonaventura.*

żyją Niebu, y na wieki żyć będą. *Sicut in Regno mortis, nemo sine Adam, ita in Regno vite non o sine Chrysto.* (t) Jako w panowaniu śmierci nikt bez Adama, tak w królestwie żywota, nikt bez Chrystusa. Leżą pomordowani y Ręką Tyrańską pozabiani, ale Dusze ich Ręką Dobroci Boskiej upiaśtowane postrzałami śmierci nie są dotknięte *Iustorum animæ in manu DEI sunt, & non tanget illos tormentum mortis.* (u) Nikną z tego świata, tracą życie, ale duży w cierpliwości swojej na wieki odziedziczą. *In Patientia vestra possidebitis Animas vestras.* (v) Dozelnę życie tracą dla BOGA, ale wieczne w tym momencie samym znajdują, w Ojczyźnie żyjących. *Qui perdiderit animam suam propter me inveniet eam.* (w) Umierają w Rękach Najokrutniejszych katów, ale w tym że samym czasie, przenosi ich Dobroć niestworzona do pokoju na nieśmiertelny spoczynek *Visi sunt oculis insipientium mori illi autem sunt in pace.* (x) Wyznają śmiercią Męczeńską przed światem Chrystusa, wyznają ich w Niebie wzajemnie Chrystus przed Ojcem swoim za Synów *Qui me confessus fuerit coram hominibus confitebor & ego eum coram Patre meo.* (y) Całych siebie poświęcają BOGU na Ofiarę, honor na obelgi, sławę na żelżywość, serca na udręczenie, ciało na boleści, krew na obfite potoki, życie na śmierć dają im też BOG
sobie

(t) S. Augusti. (u) Sapien: Cap. 3.

(v) Lucæ 21. Cap. (w) Math. 10.

(x) Sapien: 3. (y) Math. 10. Cap.

siebie samego w nadgrode według przyrzeczenia swego *Ego merces Tua magna nimis.* (z) A ktoż się z podziwieniem nie zastanowi, kto nad szczególnym Dobroci BOGA naszego cudem zastanowiony nie zawoła z Pawłem Świętym *Gratiā estis salvati per Fidem, DEI enim donum est.* (aa) Łaską Naydobrotliwszego Oycyca zbawieni iestescie przez Wiare, dar bożiem Boski jest. Już się od wiekow dziwi ziemia, zdumiewa się piekło nad tak obfzernemi y niedościgłemi Boskiey Dobroci cudami, dziwią się wszczegulności sami nawet Mordercy, ktorych śmierć w stanie niedowiarstwa lub wstanie ostatniey niepokuty zastała, a do nicoplakaney wszytkiemi wiekami wtrąciła niewoli, zapałując się na doskonale Aug Boskich uszczęśliwienie ięczą nieszczęśliwi, y z zadumieniem wstruś duże ich przerażającym ubolewają. My zapamiętali, życie ich sądziliśmy nierozumem, pokorę ich szaleństwem, y koniec ich bez czci, a oto! iak są policzeni między Synow Boskich y między Świętymi cząstka ich jest. *Nos insensati vitam illorum aslimabamus insaniam, & finem illorum sine honore ecce quomodo computati sunt inter Filios DEI, & inter Sanctos fors illorum est.* (bb) Żalują teraz że targneli Rękę na Świętych ludzi, Niewinnym śmierć okrutną zadali, bo leją, że mogąc łatwo, niestarali się bydź Towarzyszami ani uciskow doczesnych, ani tak
 wyfo-

(z) Genesis 15. Cap. (aa) ad Ephesios 2.

(bb) Sapientiae 5to.

wyfokiey w wieczności chwały ich. Święci zaś Męczennicy radością nieskończoną napelnieni winszą sobie statecznie wytrwanych boleści, krzyżów, tortur, Obelg, Mąk, y śmiej śmierci nietylko przeto, że ich Męstwa był sprawcą sam BOG, ale też y z tąd. że toż Męstwo stało się okazyą enoty, środkiem naypożądańszey z Bogiem izeczęśliwości, z którą ich wszystkie Męki w jedno zebrane żadnego niemają y mieć nie mogą porownania *Non sunt condignæ Passiones hujus temporis ad Futuram gloriam* (cc) Winszą sobie mowię tak obfitey korzyści, a Stworey swemu za skutki Oycowskiey Dobroci z wylaniem sił duszy swojey na wzor Tobiasza czynią dzięk, *Benedicimus Te Domine DEUS Israel quia non contingit, quemadmodum putabamus, fecisti enim nobiscum Misericordiam Tuam & exclusisti à nobis Inimicum persequentem nos, ut cognoscat universitas Gentium, quia Tu es Deus solus in universa Terra, (dd) Magnus es Domine in æternum & in omnia sæcula Regnum Tuum, quoniam Tu flagellas & salvas, deducis ad inferos & reducis Confitemini Domino Filii Israel, & in conspectu Gentium laudate Eum, ipse castigavit nos propter iniquitates nostras, & ipse salvavit nos propter misericordiam suam. (ee) Błogosławimy Cię Panie Boże Izraela że się nie zdarzyło tak, iak mniemaliśmy po ludzku, uczyniłeś bowiem z nami Miłosierdzie twoie, y od wrocites od nas Nieprzyjaciela przesladu.*

(cc) ad Rom. I. (dd) Tobię Cap. 8.

(ee) Tobię 13. Cap.

ślądującego nas, aby poznały wszystkie Narody, że Ty jesteś BOG sam na całej ziemi. Wielki Jesteś Panie na nieskończone czasy a na wszystkie wieki Królestwo Twoje, ponieważ Ty martwiłś y zbawiałś, wprowadzałś do Otchłan y wyprowadzałś. Wyznawaycie Pana Synowie, Izraëla y w Obecności Narodow chwalcie Go. On ukarał nas za grzechy nasze, y On nas zbawił z Miłosierdzia swego.

Co gdy tak jest? iakiż proszę my prawowierni z tego wszystkiego uczyniemy wniosek? O to! spytajmy się pilnie siebie samych, spytajmy się oraz y nowomodnych wieku teraznieyszego Katolików, subtelnych Filozofow, zdanie swoje, upor, y politykę czeze, płonne, gruntu w sobie nie mające za prawdziwość życia przybierających: Albo Kościół Chrystusow, Kościół Katolicki Rzymski, iasniał od wiekow y iasnienie dotąd prawdziwymi cudami? albo nie? Jeżeli z tego cośmy dotąd mówili przekonani iesteśmy, że Poważga Kościoła Świętego jest stwierdzona rzetelnymi cudami? Wnieśmyż że tenże Kościół Święty Katolicki jest prawdziwym Kościołem ani bładzie ani w błędy w prowadzać nie mogącym. Wnieśmy mowię że Kościół Chrystusow ieden tylko jest w ktorym Zbawienie, a oprócz ktorego zbawienia nie maż. Niech bowiem na zbicie tey prawdy, ieden przynajmniey cud swoy rzetelny y prawdziwy przytoczą y przywioda wszystkie, całego świata wszystkich wiekow powstające Pogan y herezyi

rezyi Zgromadzenia w ieden tłum zebrane, pozwolmy im z chęcią. A jeżeli z drugiey strony Kościół Święty Katolicki nie ma w sobie cudów prawych cudów rzetelnych? ia wnoszę y każdy małowierny Polityk wniesć zemną bezpiecznie może, że to jest przynajmniey niezawodnym, y każdego rozumnego godnym uwagi cudem, że bez cudów Nauka Katolicka, nauka Chrystusowa, dość trudna, prawdy przedwieczne, Prawdy Ewangeliczne, ludzkiemu się humorowi y zdaniom świata sprzeciwiające, tak dawno, tak statecznie y tak głęboko w serca wiernych po całym świecie są wpoione, że wszyscy sprawiedliwość kochający, dla ich nieomyślności fortuny y bogactwa y rozkoszy y wygody y Godności, y młodość y urodę y zdrowie razem wszystko z życiem utracić wszystkiemi wiekami nie żalowali, y teraz w wiekach bieżących Następcy ich nie żalują, owszem w iednakowey co moment są z niemi gotowości. Jeżeli za zdaniem Nieprzyjaciół Wiary Świętey Katolickiey Kościoła Świętego Chrystusowego nieomyślność nie jest stwierdzona cudami (co mówić? jest zuchwale bluźnić, bo nie było y niemasz tego wieku, iako naucza nas Historya Kościelna, wktorym by miał przestać słynąc cudami Kościół Święty Katolicki) To przynajmniey, to cudem bydź musi, że bez poprzedzających cudów od przyiścia na świat Najświętszego Prawodawcy naszego Chrystusa aż dotąd Kościoła Świętego Matki naszej ani miecz, ani głód, ani Ogień, ani okrucieństwa Tyrańskie z niszczyć y zagluzo-

wać nie mogły *Ipsa est Ecclesia Sancta Catholica, ipsa manet in radice sua, in vite sua in charitate sua, & Porta inferi non vincunt eam.* (ff) To mówię cudem przynajmniey bydź musi nie zawodnym, że bez poprzedzającego cudu Kościoła Świętego Katolicki trwa w początku swoim, w macicy swojej, w miłości swojej, a bramy piekła nie łamią go. A iako ta sama trwałość ta Powaga Kościoła Świętego była jedną z pierwszych pobudką Augustynowi Świętemu dziś Wielkiemu w Kościele Bożym Nauczycielowi, a niegdyś Manicheyzykowi, że zbłądów powstał, y szczerze Ewangelii uwierzył. *Ego vero Evangelio non crederem nisi me Ecclesia Catholica commoveret Authoritas.* (gg) Tak też sama Powaga Kościoła Świętego y nas Prawowiernych gruntuje w Wierze, pomnaża w naycenotliwzych sprawach, y w nieśkazitelney ku BOGU Wierności zachowuje.

A zatym pozwolcie uporczywemu w zdaniu swoim Ateuszowi (jeżeli ieszcze w ktorey świata części znaydować się może) niech rozumie, że nie masz BOGA od którego dusze nasze nieśmiertelną ubogacone iłiotą; Niech następcy Sadduceusza, Socyna y Arabow nauczają, że dusze ludzkie napodobieństwo parę bydłcey umierają y giną, a po rozłączeniu się z ciałem żadnego ukarania za zbrodnie, ani nadgrody za życie sprawiedli-

(ff) *S. Aug. Lib. de Symb. Cap. 6.*

(gg) *S. Augustini.*

wiedliwe y niewinne nieodnoszą, niech sobie podchlebiaią bezbożni na drogach nieprawości pomordowani, że ich żadna za zbytki nie czeka kara w wieczności, aby nie myśląc o pilnym przygotowaniu nainny lepszy y trwałszy żywot śmiało niewinność duszy szpecili, rozmyślnie Prawa Boskie targali, środki prawdziwey pokuty odmiatali, lecz biada im nierozumnym, tym nowym Prorokom, którzy za własnym Duchem idą y nie nie widzą *Væ Prophetis insipientibus; qui sequuntur Spiritum suum & nihil vident* (gg) Biada im nieżbożnym, bo zato iż porzucili Prawo Pana Zastępów, częściąka ich będzie w Przeklęctwie *Væ vobis viri impii, qui dereliquistis Legem Domini Altissimi in maledictione Pars vestra erit.* (hh) Biada im mówię, bo dla tego iż nieślużą Bogu Prawemu, zginą na wieki *Gens enim & Regnum quod non servierit Tibi, peribit* (hh) My w Kościele Chrystusowym zamknięci, My w szkole zbawienia niestworzoney Mądrości Uczniowie, My Synowie prawdziwey światłości gdy winzuiemy całemu Kościołowi Wojującemu, że w Członkach swoich taką się szczyeci Wiara, która świat zwycięża *Hæc est victoria quæ vincit mundum Fides nostra.* (ii) Gdy winzuiemy y Temu w szczególności Przekazanemu Wojewodztwu Sandomierskiemu tak uszczęśliwionych przez dobrowolne Męczeństwa Przodków znaczną liczbę wynoszących, którzy po zakończoney potyczce Try-

umf,

(gg) *Ezechiel. C. 13.* (hh) *Eccl. 41.*
 (hh) *Ijaie. 60.* (ii) *Joan: 5. Cap.*

umf, po przerażających w skrus boleściach zupełną wesołość odnoszą, po Tyrańskiej śmierci żywot w BOGU y z Bogiem końca nie mający zaczynają, wierzyć co raz mocniej mamy y powinniśmy, że umierając nieginimy, bo inaczej rozumieć, jest nie wierzyć że życie BOG fług Chrystusowych uwienczący a chłodownikow światowey rofkofzy potępiający, inaczej trzymać jest bydz ofądzonym jest bydz od Nieba odrzuconym *Qui non crediderit, iam iudicatus est.* (kk) *Qui non crediderit condemnabitur.* (ll) a wierząc mocno; Winfzujemy na ostatek samym sobie w nieufności Duchu wesołości, iż niepodpadamy tey nieszczęśliwości, w którą pogrążeni wizyfcy Poganie BOGA nieznający, y w którą się dobrowolnie rzucalią odszczepiency prawą w Chrystusa Wiare odmiatając, Kościoła Świętego Jednością wierzenia, nieufnością owocow dobrej Wiary, Proroctwy, codziennem prawie cudami, Powagą świadkow krwią własną nieomylnosc Jego podpisujących, a śmiercią pieczętujących zaszczyconego, za Matkę swoię nie uznają, bo w liczbie Synow Boskich, w ktorey my iesteśmy mieścić się nie będą mogli. *Non habebit DEUM Patrem, qui Ecclesiam noluerit habere Matrem.* (mm) Winfzujemy sobie, że nie iesteśmy z liczby Libertynow w każdej Sekcie, y w każdym iakieykolwiek bądź Religii Zgromadzeniu zbawienie wieczne sobie obiecujących, Po-
wagę

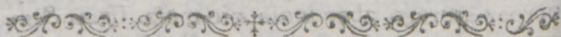
wagę Kościoła Chrystusowego, albo lekce, albo zanie wazących, bo w wieczności godni nie będą oglądać naypierwszey Prawdy *Nunquam intuebuntur Primam veritatem.* (nn) Winszujemy sobie tego szczęścia, że jesteśmy zamknięci w takim Kościele w którym nienaruszona od wieków Jedność, nieprzełamana Prawda. y oprócz ktorego zbawienia nie masz. *Unam Sanctam Catholicam & Apostolicam Ecclesiam, firmiter credimus & simpliciter confitemur, extra quam nec salus, nec remissio peccatorum.* (oo) Wieden, Święty, Katolicki, y Apostolski Kościół mocno Wierzemy y w duchu prostoty Go wyznajemy o procz ktorego ani zbawienia ani odpuszczenia grzechow nie masz.

Oddawamy na ostatek przez cały bieg życia naszego cześć, chwałę, dzięki, y uszanowanie Panu Zastępow że z nieprzebranego Miłosierdzia swojego wyrokow, nas niegodnych mieć chciał w tey Owczarni na ziemi, którą rządzi wewnątrznie Wszehmocność y Mądrość Jego niepojęta Oddawamy Mu te dzięki słowy Daniela Proroka *Sit Nomen Domini Benedictum à saeculo & usque in saeculum, quia sapientia & Fortitudo Ejus sunt.* (pp) Niech Imię Pańskie będzie błogosławione od wieku y aż na wieki, bo Mądrość y Moc Jego jest: która gdy mi kieruje na niczym nam schodzić nie będzie

D

(nn) *Craffet.* (oo) *Concilium Constantiopolitt.*
 (pp) *Daniel. Cap. 2.*

dzie: Owszem w pośród famych nayokropniey-
szych śmiertelności uciskow, lękać się upadku
nie będziemy, bo Ty z nami jesteś Panie.
*Dominus regit me & nihil mihi de erit & siambu-
lavero in medio umbræ mortis, non timebo mala quo-
niam Tu mecum es.* (99)

KONKLUZJA.

Niestawialiśmy sobie podobno nie ktorzy do-
tąd przez cały bieg życia naszego w ży-
wey uwadze tak wielkich Rycerzow Chry-
stusowych meštwa, chwialiśmy się też przeto
częstokroć w myślach naszych, czyli się ma-
my od ważyć w pokorze y ciehości na prze-
śladowania, obelgi, nieślawy, Mękę y śmierć
dla Imienia Chrystusowego, lecz gdy teraz
zapatrujemy się pilniey, iak żywą wiarą, iak
gorącą ku BOGU miłością uprzedzili nas,
zdeymuymy wszelką z serca bolaźń y trwożę,
naynieznośnieysze katownie gotowi bądźmy
ponosić w zorem tak wielu y tak Świętych
ślug Boskich, w gotowosci bądźmy zawize
cierpliwie przyimować zdarzające się dole-
gliwości dla Imienia Boskiego, iuz iako
dzie wyplacamy Naywyższemu Stwórcy
przez cierpliwość dług powinności, ile gdy
żaden szczerzy człowiek od ucisku wy-
ięty

iety nie jest. *Homo natus repletur multis miseriis.* (rr) Ile Grzesznicy wczesnie Sędziemu BOGU wypłacząmy dług kary, ile że wszystkie dotkliwosci z kądkolwiek wypływające są żywym sprawiedliwości Boskiej Instrumentem karzącym nas za popełnione występki; przyznawamy się bez podchlebstwa, że słusznie ucisk ponosiemy bośmy zgrzeszyli *Merito hæc patimur, quia peccavimus.* (ss) Pewni bądźmy że samey śmierci równająca się kara zawsze jest mnieysza w porównaniu grzechow naszych. *Reputantes peccatis nostris hæc supplicia minora esse.* (tt) Ile Chrześciane y Katolicy Imię Chrystusa na sobie noszący wypłacamy mężną cierpliwością dług wdzięczności, oddawamy miłość za miłość Ukrzyżowanemu dla nas. Zbawicielowi, w pociskach światła bowiem naybardziej nas doświadczą czyli go szczerze kochamy *Tentat nos Deus, ut palam fiat an diligatis Eum.* (uu) Niesądziemyć się w prawdzie godnemi krwawego Męczeństwa dla Wiary Świętej, osobliwze byto było dla nas uszczęśliwienie na wzor Przezacnego Woiewodztwa Sandomierskiego niegdys Ziomkow, y Innych w iedno zebranych Świętych Męczennikow Chrystusowych, Wszecchności Mądrości y Dobroci Boskiej na sobie doświadcząc podobnych cudow; To iednak cierpliwości żadney niepodpada, iż w tym osobli-

D.2

(rr) *Job. 14.* (ss) *Genes.*(tt) *Judith. 8. Cap.* (uu) *Deuteron. Cap. 13.*

ofohliwie wieku znajdziemy politycznie, delikatnie, y zdaleka dotykające policzki, urągania, nieprzyjazne y bezkrwawe pociski przesładujące w nas prawowierną sprawiedliwość y szczerą niewinność, na reszcie śmiertelna każdego ułoży choroba, bądźmyż na ow czas jednomyślni w poświęcaniu nietylko ferc ale całych siebie na wszelką powolność: Wyrażamy w ow moment na sobie Obraz Nacyiższego Baranka, Nacyierpliwszego Odkupiciela w miłości ku nam nieustającego. W Jego Krzyżu nasza niech będzie słodycz, nasza roskosz, nasza pociecha, nasza nadzieia nasza spoczynek, mowmy sobie w ow moment z Chrystusowemi Męczennikami *Hæc requies mea hic habitabo, quoniam elegi eam.* (ww) Ten jest spoczynek moy w nim mięszkać będę, albowiem go sobie obrałem, a nieomylnie śmierć nasza będzie śmiercią Świętych, śmiercią drogą, śmiercią zbawienną: iż iako w tym życia biegu oczywiście poznaiemy, że daremną rzeczą, y nieodżałowaną szkodą jest, lękać się tych, ktorzy ciało nasze tylko zabić mogą a ieszcze w czasie wymagającym od nas wyznawania przed światem Imienia Chrystusowego, a duszy szkodzić mocy nie mają: iako mowię teraz mocno wierzymy, y nieskażytelnie z Objawienia Boskiego wyznaiemy tak w Oyczyźnie Świętych całą wieczność z ufzczęśliwieniem poięcie ludzkie przechodzącym będziemy doświadczając, że Kościół Wojujący

iujący sam tylko Chrystusow jest Jedności
Przybytkiem, nieustannosci gruntem, Do-
mem na ostatek, w ktorym tylko jest prawda,
życie, y zbawienie *Ego sum via Veritas &*
vita. (xx)

A

M

E

N.

IMPRIMATUR

Opus hoc Concionatorum per Admodum Reverendum Thomam Olszewski Parochum Boroviensem Apostolicum & Consistorii Notarium Insignis Cpli. Sandomi: Secretarium laboriose confectum, Censuræ Theologorum & in arte Concionatoria verfatorem subjectum Eorum Judicio Luce publica dignum ut Typis Imprimatur Authoritate ad id mihi de super facta do facultatem. Datum Sandomiriæ diæ 25. Junii Annô Domini 1777.

SOBASTIANUS PISULEWSKI
Cancell. & Officialis Sandomiriensi.

mpp.

